

Školní pedagogika XS050/02

Podzim 2015

Vyučující: Mgr. Roman Švaříček, Ph.D., Mgr. Kateřina Trnková, Ph. D.

Učebna IBA1, budova č. 11, úterý 11:00 – 12:45

Cíl předmětu

Předmět Školní pedagogika je věnován základním tématům školní pedagogiky: učitelství a profesi učitele, žákovi jako subjektu výchovy a vzdělávání, komunikaci ve školní třídě, škole jako specifické instituci, kurikulu, systému současného školství v ČR, nejnovějším trendům a alternativním školským teoriím, a vzdělávací politice. Kurz má seminární podobu a je postaven na třech pilířích: přednášce vyučujícího, samostudiu odborných textů a prezentaci vybraných témat a vedení diskuse studenty.

Přednášky a semináře

Přednáška je vždy spojena se seminářem. Cílem semináře je prohloubit znalost o specifických tématech a také dilematech pedagogických věd i praxe. Všichni studenti si na každý seminář přečtou jeden předepsaný text (Četba pro všechny) a budou schopni během diskuse vysvětlit, o jakých tématech pojednávají, jaké otázky otevírají, jaké nabízejí argumenty pro interpretace či závěry a v jakém je to vztahu k učitelské práci.

Semináře vždy otevře prezentace vybraného tématu připravená trojicí studentů. Jejím cílem je: 1. Prezentovat klíčová témata a také otázky vyplývající z prostudovaných zdrojů; 2. Vést o těchto otázkách a tématech s kolegy diskusi. Při této diskusi lze využít také témata vyplývající z povinné četby pro celou skupinu. Prezentace nesmí překročit 15 min, diskuse by měla být vedena ve stejném časovém horizontu.

Podmínky pro úspěšné ukončení kurzu

- Příprava na seminář spočívající v čtení textů, aktivní účast na semináři.
- Prezentace vybraného tématu a vedení diskuse (ve trojici) – prezentace 15 min, diskuse 15 min. Prezentace se odevzdává do [IS / Studijní materiály / Odevzdávárny](#)
- Písemný test složený ze sedmi otevřených otázek (minimum 66 % správných odpovědí). Otázky z povinné literatury (50 %), přednášek (30 %) a seminářů (20 %)

Témata přednášek, četby a zdroje k prezentaci

22. 9. 2015	Úvod do kurzu. Co je pedagogika?	Roman Švaříček
29. 9. 2015	Učitel	Roman Švaříček
<p>Četba pro všechny: Štech, Stanislav. (1994). Co je učitelství a lze se mu naučit? <i>Pedagogika</i>, 44(4), 310-320.</p> <p>Zdroje k prezentaci 1: Švaříček, Roman. (2007). Zkoumání konstrukce identity učitele. In Švaříček, Roman, Šedová, Klára a kol. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Pravidla hry. Praha: Portál, 335-355.</p>		
6. 10. 2013	Žák jako subjekt výchovy a vzdělávání: typy inteligence, styly učení, kulturní a sociální nerovnosti ve vzdělávání	Kateřina Trnková
<p>Četba pro všechny: Straková, Jana. (2010). Dopad diferenciací vzdělávacích příležitostí v povinném vzdělávání na vývoj nerovností ve výsledcích žáků v ČR po roce 2000. <i>Pedagogika</i>, 1(21-37).</p> <p>Zdroje k prezentaci 2: Šmídová, I., Janoušková, & K. Katrňák, T. (2008). Faktory podmiňující vzdělanostní aspirace a vzdělanostní segregaci dívek a chlapců v českém vzdělávacím systému. <i>Sociologický časopis</i>, 1, 23-53.</p>		
13. 10. 2013	Žák jako subjekt výchovy: školní život žáků, třída jako sociální skupina, psychosociální klima školy a třídy	Kateřina Trnková
<p>Četba pro všechny: Fonseca, Lars. (2013). „Všichni vědí, že opisovat se nemá, ale stejně to každý dělá.“ Pedagogický pohled na paradoxy „férového“ opisování. <i>Studia paedagogica</i>, 2-3, 73-92.</p> <p>Zdroje k prezentaci 3: Gavora, P. Smelost' verus ostýchavost' v komunikácii gymnazistov. <i>Studia paedagogica</i>, 2011, 16, 1, 119-137</p>		
20. 10. 2013	Kurikulum I. - Obsah vzdělávání	Roman Švaříček
<p>Četba pro všechny: Rámcový vzdělávací program pro gymnázia</p>		
27. 10. 2013	Kurikulum II. - Obsah vzdělávání	Roman Švaříček
<p>Četba pro všechny: Kubiatko, Milan. (2011). Bez přírodopisu to nejde nebo Ako ho vnímajú žiaci základných škôl. <i>Studia paedagogica</i>, 16(2), 75-88.</p> <p>Zdroje k prezentaci 4: KUBIATKO, Milan, ŠVANDOVÁ, Kateřina, ŠIBOR, Jiří, & ŠKODA, Jiří. (2012). Vnímání chemie žáky druhého stupně základních škol. <i>Pedagogická orientace</i>, 22(1), 82–96. a ŠVANDOVÁ, Kateřina, & KUBIATKO, Milan. (2012). Faktory ovlivňující postoje studentů gymnázií k vyučovacím předmětům chemie. <i>Scientia in educatione</i> 3(2), 65-78.</p>		

3. 11. 2015	Klíčové kompetence	Roman Švaříček
<p>Četba pro všechny: KURŇINA, František. (2012). Didaktické znalosti obsahu a matematické vzdělávání učitelů. <i>Pedagogická orientace</i>, 22(2), 162–180.</p> <p>Zdroje k prezentaci 5: Hejný, M., & Kuřina, F. (2009). <i>Dítě, škola a matematika: konstruktivistické přístupy k vyučování</i>. Praha: Portál.</p>		
10. 11. 2015	Komunikace ve škole	Roman Švaříček
<p>Četba pro všechny: ŠVAŘÍČEK, Roman. (2011). Funkce učitelských otázek ve výukové komunikaci na druhém stupni základní školy. <i>Studia paedagogica</i>, 16(1), 9-46.</p> <p>Zdroje k prezentaci 6: Šedová, K., Švaříček, R., & Šalamounová, Z. (2012). <i>Komunikace ve školní třídě</i>. Praha: Portál.</p>		
24. 11. 201	Škola jako instituce: česká vzdělávací soustava, školská legislativa, školská zařízení, hodnocení vzdělávacích výsledků,	Kateřina Trnková
<p>Četba pro všechny: Dvořák, Dominik. (2010). Velké seřadovací nádraží: Struktura školy a socializace dětí. <i>ORBIS SCHOLAE</i>, 4(3), 63–78.</p> <p>Zdroje k prezentaci 7: Greger, D., & Ježková, V. (Eds.) (2006). <i>Školní vzdělávání. Zahraniční trendy a inspirace</i>. Praha: Karolinum.</p>		
1. 12. 2015	Škola jako organizace: vnější vztahy školy, efektivní školy, řízení a kultura školy	Kateřina Trnková
<p>Četba pro všechny: VIKTOROVÁ, Ida. (2004). Změny rodičovského vztahu ke škole a vzdělávání dětí. <i>Pedagogika</i>, 4, 389-405.</p> <p>Zdroje k prezentaci 8: Prášilová, M. & Vašátková, J. (2006). Současné pohledy na procesy vnitřní evaluace škol v českém prostředí. <i>Pedagogika</i>, 56(3), s. 273- 284.</p>		
8. 12. 2015	Alternativní školy – pojetí alternativ, tradiční alternativy	Kateřina Trnková
<p>Četba pro všechny: Korcová, Kateřina. Role učitele ve škole Montessori. (2007). <i>Studia paedagogica</i>, U 12.</p> <p>Zdroje k prezentaci 9: Průcha, Jan. (2004). <i>Alternativní školy a inovace ve vzdělávání</i>. Praha: Portál.</p>		
15. 12. 2015	České alternativní školy a pedagogické inovace	Kateřina Trnková
<p>Četba pro všechny: Pol, Milan (1996). Waldorfské školy: izolovaná alternativa, nebo zajímavý podnět pro jiné školy? 14 stran.</p> <p>Zdroje k prezentaci 10: Wenke, H.: Röhner, R. (2000). <i>Ať žije škola</i>. Brno: Paido. a Pol, Milan (1996). <i>Waldorfské školy: izolovaná alternativa, nebo zajímavý podnět pro jiné školy?</i> Brno. Masarykova univerzita.</p>		

Povinná literatura

- Průcha, Jan. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál. Kapitoly 1-6, 9-10.

Doporučená literatura

Časopis *Scientia in educatione*: <http://www.scied.cz/>

Viz jednotlivé hodiny.